

Koncept för samnordiska kultursatsningar utanför Norden

Bakgrund

Inom ramen för det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2015 utarbetade en nordisk arbetsgrupp ett koncept för samnordiska kultursatsningar utanför Norden. Konceptet godkändes av de nordiska kulturministrarna 2015 och prövades i praktiken genom satsningen Nordic Matters i London 2017. Utifrån erfarenheterna med Nordic Matters reviderades konceptet av de nordiska kulturministrarna den 31 oktober 2018.

Konceptets syfte

Syftet är att presentera ett hållbart koncept för kultursatsningar utanför Norden. Konceptet definierar begrepp och anger övergripande syften och grundläggande förutsättningar och ramar för samnordiska kultursatsningar. Denna text ska därför ses som ett verktyg som kan användas vid beslut om samnordiska kultursatsningar och i samband med planering, genomförande och utvärdering av gemensamma satsningar.

I förbindelse med respektive satsning utarbetas mer specifika beskrivningar av syften och målsättningar, organisation, finansiering/budget, ansvars- och befogenhetsfördelning samt plan för utvärdering.

Vad är en samnordisk kultursatsning?

En samnordisk kultursatsning är en kulturhändelse utanför Norden, t.ex. en festival, en större manifestation eller en rad mindre, sammanhängande projekt. Kultursatsningen kan variera i fråga om innehåll, storlek och form: Det kan vara ett stort initiativ eller en rad mindre projekt som knyts samman av ett gemensamt tema, en gemensam venue med mera. Satsningen kan också vara knuten till en befintlig festival eller ett befintligt kulturarrangemang på platsen.

Kultursatsningen bör involvera flera konstformer och ha fokus på ett nytänkande som kan bidra till att föra konst- och kulturscenen i Norden och internationellt ett steg framåt.

Alla de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland ska vara representerade i en samnordisk kultursatsning.

Vad är syftet med en samnordisk kultursatsning?

Samnordiska kultursatsningar har alltid som huvudsyfte att stärka de nordiska kultursektorernas samspel med omvärlden och profilera dem i utlandet samt skapa mervärde för de medverkande aktörerna/konstnärerna och härigenom profilera Norden som kreativ region.

Vem fattar beslut om genomförandet av samnordiska kultursatsningar?

Beslut om att genomföra en samnordisk kultursatsning fattas av de nordiska kulturministrarna.

De beslutar om processen för hur plats och partner för satsningar ska utses. Det kan till exempel ske genom ett open call som inhämtar projektförslag.

Den nordiska ämbetsmannakommittén för kultur (ÄK-K) förbereder kulturministrarnas beslut om framtida kultursatsningar. Satsningarna ska förankras i kultursektorn i Norden, så att kvalitetskriterier får en sakkunnig bedömning i beredningen. Det kan vid behov upprättas satsningsspecifika referensgrupper eller liknande för detta ändamål.

Kriterier och principer för samnordiska kultursatsningar

Förslag på samnordiska kultursatsningar bedöms utifrån följande principer och kriterier:

Hög kvalitet

Kultursatsningens innehåll ska ha hög konstnärlig kvalitet och kulturellt värde. Satsningen väljs på grundval av kvalitetskriterier, såsom innovativt sätt att arbeta med och presentera nordisk konst och kultur, förmåga att programlägga och förmedla en mångfaldig och samtida bild av nordisk konst och kultur, kunskap om nordisk konst och kultur, aktuella scener/arenors potential att nå ut till och involvera olika målgrupper.

Lokalt intresse, efterfrågan och relevanta partner

Det är en förutsättning att det på destinationen finns en efterfrågan på och intresse för en nordisk kultursatsning, samt att centrala kvalificerade partner där är involverade i den. Detta bidrar till kulturell dialog mellan de deltagande länderna.

Nordiskt intresse, efterfrågan och relevanta partner i Norden

Plats ska väljas mot bakgrund av sonderingar i en bredare krets av relevanta kulturaktörer i Norden, som därigenom ger sitt stöd till valet.

Centrala kulturaktörer från de nordiska länderna bör se ett syfte med att delta i kultursatsningen och ha intresse av att bidra till den. Centrala kulturaktörer är t.ex. kulturstyrelser och kulturråd, filminstitut, designorganisationer, konstorganisationer, branschorganisationer samt aktörer som t.ex. kulturinstitut och ambassader.

Det ska finnas en plan för hur nordiska parter ska involveras i utformningen av satsningens innehåll.

Nordisk förankring/involvering

Innehållet i satsningen ska förankras hos nationella och nordiska aktörer. Det kräver i många fall lokala möten i de nordiska länderna, eller på annat sätt involvering av dessa aktörer.

Långsiktigt perspektiv

Kultursatsningen ska ha ett perspektiv som sträcker sig bortom själva satsningen. Parallellt med satsningen bör det också finnas möjlighet till mötesplatser – forum för försäljnings- och nätverksmöten – för konstnärer och deras branschorganisationer. Satsningen bör även skapa möjlighet till bildande och vidareutveckling av nätverk med lokala konstnärer och bland de deltagande nordiska konstnärerna.

Följande bör finnas med redan i projektbeskrivningen:

- Mätbara och långsiktiga kvantitativa och kvalitativa mål och effekter av satsningen.
- Tydliga och rangordnade framgångskriterier som är specifika för den konkreta satsningen.
- Plan för finansiering av satsningen.

Potential för kontakter och synergier med andra samhällssektorer

Kultursatsningen kan vara med och skapa möjligheter och arenor för möten, arrangemang, nätverk som binder samman nordiska parter med lokala parter även inom andra samhällssektorer än kultur och konst.

Organisation av beslutade kultursatsningar

Den nordiska ämbetsmannakommittén för kultur inom Nordiska ministerrådet ansvarar för den överordnade projektstyrningen på nordisk nivå för de enskilda satsningarna, och bistås av Nordiska ministerrådets sekretariat.

Utöver detta ska varje satsning organiseras så att projektets utveckling och framåt drift kan säkras och följas och så att samordning mellan deltagande aktörer säkras.

Inför satsningen ska det klagöras vem som

- är projektledare och säkrar att projektet fortskrider enligt plan
- säkrar samordning mellan deltagande aktörer
- formulerar framgångskriterier och målsättningar, utvecklar risk- och intressentanalyser
- utvecklar finansieringsplan och budget samt följer upp dessa
- undersöker och kvalitetssäkrar innehåll
- drar upp linjerna för relationen till nationella aktörer och satsningar
- genomför utvärdering av olika delar av satsningen och när.

Organisationen kan till exempel utgå från en lokal projektgrupp där centrala samarbetspartners/lokala aktörer ingår, såsom lokala ambassadrepresentanter och/eller lokala kulturaktörer. En sådan projektgrupp eller motsvarande ska inför satsningen noggrant definiera vilket ansvar och vilka befogenheter respektive aktör i gruppen har.

Sekretariatstjänster/projektledning för Nordiska ministerrådet/den samnordiska nivån finansieras av satsningens budget och placeras där det är lämpligast i respektive projekt.

Inför varje projekt ska det säkras att det finns kontaktpersoner/punkter på såväl nationell som nordisk nivå och på projektplatsen som säkrar samordning och kommunikation mellan aktörerna. Den nordiska ämbetsmannakommittén för kultur ansvarar för att utse sådana på nationell samt nordisk nivå.